نامه به سردبیر

آموزش مبتنی بر سناریو: حلقه گمشده در رشته بهداشت عمومی

مرادعلی زارعی پور*

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ اسفند ۱۴۰۲ ۲۳ (٤٤): ۳۲۱ تا ۳۲۲

DOI: 10.48305/23.0.321

استفاده از روش‌های آموزشی برای توسعه مهارت‌های تفکر انتقادی و تقویت آنها در دانشجویان ضروری است. یادگیری مبتنی بر سناریو یک رویکرد ساختاریافته است که روش انجام یک کار را در یک موقعیت واقعی مانند یک آینه منعکس می‌کند(۱). آموزش مبتنی بر سناریو(Scenario-Based Training) یک روش آموزشی است که در آن دانشجو با مواجهه با موقعیت‌های واقعی و محتمل در زمینه‌ای خاص قرار می‌گیرند. در این روش، شرح‌حال‌های مختلف ساخته می‌شود که دانشجویان باید با توجه به شرایط و معیارهای مشخص، تصمیم‌گیری کنند و راه‌حل‌های خود را پیشنهاد دهند(۲). هدف اصلی آموزش مبتنی بر سناریو، افزایش مهارت‌ها، ارتقاء دانش فنی و تقویت تصمیم‌گیری در شرایط واقعی است. با تمرین در مواجهه با سناریوهای مختلف، دانشجویان علاوه بر استفاده از دانش تئوری، توانایی پیش‌بینی را در موقعیت‌های واقعی تقویت می‌کنند(۳). در این روش، با استفاده از شبیه‌سازی‌ها، نمایش‌های تعاملی، تمرینات عملی و گاهی بازی‌های نقش، شرکت‌کنندگان با موقعیت‌های واقعی روبرو می‌شوند و با تصمیم‌گیری و عملکرد خود، پیامدهای احتمالی را تجربه می‌کنند و از آنها یاد می‌گیرند(٤).

استفاده از آموزش مبتنی بر سناریوها در رشته بهداشت عمومی، آموزش‌های عملی را تقویت می‌کند به این معنی که دانشجویان درگیر فعالیت‌های عملی و واقعی در قالب سناریوهای شبیه‌سازی شده می‌شوند. این سناریوها به شکل‌های واقعی یا خیالی ساخته می‌شوند که مسئله یا موقعیت را نمایش می‌دهند. در دروس رشته بهداشت عمومی می‌توان در درس‌های برنامه ملی بیماری‌های واگیر و غیرواگیر نمونه کیس‌های بیماری‌ها را به شکل یک سناریو طراحی نمود و دانشجویان به شکل تیمی این سناریوها را حل کنند و اینکه در درس واکسیناسیون یا مراقبت مادر و کودک یک سناریو طراحی کرد به این شکل که افرادی به‌عنوان مراجعه‌کننده با شرایط متفاوت در نظر گرفت و از دانشجویان خواست تا متناسب با شرایطشان، اقدامات مراقبتی که باید انجام دهند را ذکر کرده و اقدامات مراقبتی را به‌طور فرضی انجام دهند، همچنین در درس بهداشت مدارس می‌توان دانشجو را به‌عنوان مربی بهداشت مدارس در نظر گرفت و یک سناریو مراقبت‌های مربی بهداشت مدارس طراحی و اجرا کرد و یا اینکه در بهداشت دهان و دندان می‌توان وارنیش فلوراید دانش‌آموزان را به‌صورت سناریو مطرح کرد، شایان ذکر است که در طول سناریو دانشجویان با عوامل مختلفی مثل شخصیت‌ها، شرایط، محدودیت‌ها، تحولات و اتفاقات مواجه می‌شوند و باید بر اساس آنها تصمیم‌گیری کنند و اقدامات لازم را انجام دهند. یکی از اهداف اصلی آموزش مبتنی بر سناریو، آماده‌سازی شرکت‌کنندگان برای مواجهه با شرایط واقعی و تقویت مهارت‌ها، مهارت‌های تصمیم‌گیری، تفکر استدلالی و همچنین توانایی حل مسئله در حوزه‌ای تخصصی خود

* **نویسنده مسؤول:** دکتر مرادعلی زارعی پور (استادیار)، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی خوی، خوی، ایران. zareipoor_m@khoyums.ac.ir

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۱۱/۸، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۲/۳۰

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-02]

[DOI: 10.48305/23.0.321]

می‌باشد(۵). با این روش آموزش مبتنی بر سناریو به این هدف در دانشجویان رشته بهداشت عمومی که در آینده به‌عنوان مراقب سلامت در اولین سطح ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی هستند، خواهیم رسید که نهایتاً آموزش مبتنی بر سناریو در رشته بهداشت عمومی مزیت‌های زیر برای دانشجویان خواهد داشت:

ارتقاء انگیزه و اشتیاق: دانشجویان درگیر سناریوهای جذاب و واقعی می‌شوند که می‌تواند تشویق و الهام‌بخش باشد.

ایجاد تجربه واقعیت نزدیک: سناریوها به دانشجویان اجازه می‌دهند تا مواجهه‌های واقعی را بدون هیچ‌گونه خطر حقیقی تجربه کنند و تأثیر تصمیمات خود را ببینند.

ارتقاء همکاری و تعامل: این روش معمولاً با گروه‌ها و تیم‌ها کاربرد دارد و می‌تواند همکاری، تعامل و ارتباطات بهبود یابد.

تقویت مهارت‌ها: شرکت در فعالیت‌های عملی و روبه‌رو شدن با موقعیت‌های واقعی، مهارت‌ها و دانش دانشجویان را تقویت می‌کند و قدرت حل مسئله و تصمیم‌گیری را بهبود می‌بخشد.

در نهایت اینکه آموزش مبتنی بر سناریو یک روش آموزشی مفید است که با استفاده از داستان‌ها و شبیه‌سازی‌ها، دانشجویان بهداشت عمومی را برای هدفمندسازی مهارت‌هایشان و مواجهه با موقعیت‌های واقعی آماده می‌کند.

منابع

1. Mariappan L. Empowering Passive Learners: Enhancing the Teaching and Learning Process with Scenario-Based Learning. The English Teacher. 2023; 52(2).
2. Adebiyi AI. Scenario-based learning approach and social media to support high school students' learning [dissertation]. Guimarães, Portugal: University of Minho; 2023.
3. Hosseinzadeh H, Ratan ZA, Shnaigat M, Edwards J, Verma I, Niknami M, et al. Effectiveness of case scenario-based teaching to transition international Master of Public Health students specialising in health promotion from memorization to critical thinking. Health Promot J Austr. 2022; 33 Suppl 1(Suppl 1): 39-49.
4. Bagheri M, Mohammadi pelarti A, Jokar M, Sabohi F. [Investigating the effect of scenario-based learning through group discussion and question and answer methods on the learning achievement of nursing students: A comparative study]. Development Strategies in Medical Education. 2022; 9(1): 18-26.[Persian]
5. Khalili A, Hasan Tehrani T, Mohammadi Y, Azari H. [Comparison of the Effect of Case Scenario Teaching Methods and Concept Map on Learning Cardiopulmonary Resuscitation Skills of Children in Nursing Students]. Pajouhan Scientific Journal. 2022; 20(4): 234-241.[Persian]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-02]

[DOI: 10.48305/23.0.321]